

TESTVÉRISÉG

Kézirat szabdkörművesek számára

Cuprinsul :

Calendarul muncii.

In memoria lui Francisc Kazinczy

Raport despre serbarea comună a ritului Joanit din Timișoara
Vorbirea a fratelui subst. de mare maestru L. S. în ziua de sf. Ioan.

Programul de muncă pentru anul 1931/32.

fr.: F. S.: Date privitoare istoria francmasoneriei.

Francmasoneri din țară — Stiri din loge.

Stiri din întreaga lume — Comanicările redacției.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Tartalom :

Munkanaptár.

In memoriam Kazinczy Ferenc.

Beszámoló a temesvári közös János-ünnepről.

L. S. h. nm. t. jánosnap-i beszéde

Munkaprogramm az 1931/32 munkaévre.

F. S. t.: Adatok a szabdkörművesség történelméhez

Belföldi szabdkörművesség.

Hírek a páholyokból.

Hírek a nagyvilágból:

Anglia, Amerika, Franciaország, Németország, Csehszlovákia
és Magyarország szabdkörművességének eseményei.

Inhalt:

Arbeitskalender.

In Erinnerung an Franz Kazinczy.

Bericht über die gemeinsame Johannisfeier in Temeswar.

Rede des stellv. Grossmeister Br. L. S. am Johannestage.

Arbeitsplan fürs Jahr 1931/32.

Br. Fr. S.: Daten zur Geschichte der Freimaurerei

Inländische Freimaurerei

Logennachrichten

Weltnachrichten — Mitteilungen der Redaktion.

MUNKANAPTÁR

A Romániai Nemzeti Nagypáholy Jánosrendi Szövetségének védelme alatt dolgozó t. és t. páholyok munkarendje

Unio

Cluj—Kolozsvár keletén. Helyisége: Str. Baba Novac 3. — Munkanapjai: Minden hó első és harmadik szerdáján este 8 óraker. — Profáncim: Zipszer Alajos str. Baba Novac 3.

Aurora

Braşov—Brassó keletén. Helyisége: Str. Principele Carol 9. — Munkanapjai: Minden második hétfő este 9 óraker. Közbeeső hétfőn értekezlet — Profáncim: Dr. Fischer Gyula orvos, str. Reg. Carol 69.

Traian

Braşov—Brassó keletén. Helyisége: str. Principele Carol 9. — Munkanapjai: Minden szerdán este 8 óraker. — Profáncim: Ioan Cipu, adm. fin. Braşov. str. Principele Carol 29.

Zu den drei Säulen

Braşov—Brassó keletén. Helyisége: Strada Noua 27. — Munkanapjai: Minden kedden este 8 óraker. Profán címe: Ludovic Servacius, ny. subprefect, Braşov.

Corcordia

Arad keletén. Helyisége: Bulv. Gen. Dragalina 30. — Munkanapjai: Minden pénteken este fél 9 óraker. — Profán címe: Dr. Szöllőssi Zsigmond ügyvéd, Arad, Str. Regina Maria 3.

Bethlen Gábor

Târgu-Mureş—Marosvásárhely keletén. Helyisége: Str. Ştefan cel Mare 83. — Munka-

napjai: Minden hó első és harmadik hétfőjén este 8 óraker. — Profáncim: Dr. Péterffi István orvos, Piaţa Reg. Ferdinand 32.

Bihar

Oradea—Nagyvárad keletén. Helyisége: Alea Romei 2 sz. II. em. Munkanapjai: Minden hó első és harmadik hétfőjén este 7 óraker. Páros hétfőkön értekezlet. — Profáncim: Dr. Edelmann Menyhért orvos, Rimanóczy-ucca 12.

Pax

Timişoara—Temesvár keletén. — Helyisége: Bulv. Reg. Ferdinand, Palatul Lloyd — Lloyd palota. — Munkanapjai: Minden hó második és negyedik hétfőjén este 8 óraker. Páratlan hétfőkön tisztii értekezlet. — Profán címe: Rosenenthal Mór ügyvéd, Timişoara, Bulv. Reg. Maria No. 6. Magánügy.

Arbeit

Bucureşti—Bukarest keletén. Helyisége: A nagypáholy str. Câmpineanu 45 szám alatti helyiségeben dolgozik. — Munkanapjai: Minden hétfőn este 9 óraker. A hó első hétfőjén értekezlet. — Profán címe: Ernst Heitz, Direktor der „Oţelul Böhlel“, Bucureşti, I. B-dul Domniţei 1.

Kölcsey (Satumare—Szatmár),

Tisza (Sighetul-Máramarossziget) és

Hunyad (Deva—Déva) átszervezés

alatt.

Szabadkőműves-irodalom

Lennhoff Eugen: Die Freimaurer. Ihre Geschichte. Organisation und ihr heutiges Wirken, 476 Seiten und 107 Bilder.

Brosch. Rm. 14.—, Ganzleinen Rm. 17.—

Gaston Martin: La Franc — Maconnerie Frs. 12.—

O. Caspari: Die Bedeutung des Freimaurertums V. Ungar B.

A. Daiber: Elf Jahre Freimaurer (Logen Geheimnisse) Rm. 1.—

Geischer: Die Freimaurerei, ihr Wesen und Wirken Rm. 1.—

Horneffer: Die Freimaurerei Rm. 1.20

Keller: Die Freimaurerei aus „Natur und Geisteswelt“ Rm. 2.—

Neumann: Die Freimaurerei Rm. 1.20

L. de Ponciu: Hinter den Kulissen

Das Freimaurertum der Revolution Rm. 3.53

II. Judentum und Weltumsturz Rm. 4.—

Schwarz—Bostonitsch: Die Freimaurerei Ihr Ursprung, ihr Geheimnisse, ihr Wirken illust. Rm. 7.20

Das Geheimniss des Freimaurers von einem Bruder Meister Rm. 5.—

Leadbeater: Das Verborgene Leben in der Freimaurerei Rm. 15.—

Heinichen: Die Grundgedanken der Freimaurerei im Lichte der Philosophie Rm. 5.60

Az itt felsorolt művek megrendelhetők a „Testvériség“ kiadóhivatala utján.

Kiadó

TESTVÉRISÉG

KÉZIRAT SZABADKÖMŰVESEK SZÁMÁRA

In memoriam Kazinczy Ferencz

1931 augusztus 23-án költözött ör. kel.-be a magyar irodalom „szent örege“, akinek emlékezetét a magyar szabadkőművesség is a hídja és a kegyeleti repkénykarjaival öleli körül ebben a centennáris évben. A hatalmas életműből, mely leélt hetvenkét esztendejéből mintegy ötvenet töltött meg szüntelen lobogó tevékenységgel és az emberi haladás épületén munkáló tartalommal, a szakszégnek is jelentékeny rész jutott olyan időkben, amikor szabadkőművesnek lenni egyet jelentett a börtön és a halálbüntetés állandó kockázatával. A II. József császár által inaugurált felvilágosodás szellemében nevelkedett, ebben a rendszerben jutott jelentékenyebb közéleti pozícióhoz, a kassai tankerületi felügyelőség vezető állásába, hogy innen 1795-ben a francia forradalmi eszmék terjedésétől remegő I. Ferenc császár autokrata rezsimje alatt halálra ítéljék a Martinovics összeesküvés többi vezetőalakjaival együtt. Igaz, hogy ezt az ítéletet később „bizonytalan ideig tartó fogságra“ változtatta a királyi kegyelem, de neve a hat börtönben letöltött esztendő árán méltán foglalhat kegyeletünkben helyet az emberi haladásért vértanúságot szenvedett apostolok között.

Az irodalomtörténet úgy tanítja, hogy Kazinczy minden bűne „csak“ az volt, hogy lemásolta és terjesztette a Martinovics kátét. Ez a valóságban annyit jelentett, hogy Kazinczy szakszervezőmunkát végzett, amint ez a sajtó alá rendezett levelezéséből világosan ki is tűnik és a Martinovics káté terjesztése arravaló volt, hogy kortársainak érdeklődését a szakszég eszméi iránt felébressze. Erdélyben is végzett ilyen tevékenységet s még az erdélyi szakszégre vár a feladat, hogy ennek a munkásságnak minden részletére az itteni levéltárakban rejtőző adatok alapján világosságot derítsen.

Ezeknek a lapoknak nem feladata, hogy kimerítő életrajzzal és megemlékezéssel szolgáljanak. Elvégzik ezt az egyes páholyok — részben el is végezték már — emlékmunkáikon. A Testvériség csak észmei akadályt kíván helyezni a széphalmi szarkofágra s az örökké élő Kazinczyt példaképpül kívánja odaállítani a ma dolgozó szaksz. nemzedék elé. Ötven esztendei szakadatlan, Soha el nem pihenő, mindig buzgó és buzditó, mindig tevékeny és tettrekész földi élete: igazi szaksz élet volt. Nem tudjuk pontosan nyomon követni, mit végzett a szentély falain belül, de amit a profán életben magára vállalt és el is végzett, az emberi haladás érdekeit tartván szüntelenül szeméi előtt, arra csak egy szavunk lehet: Kazinczy Ferenc tv. valóban megtette kötelességét.

A temesvári Jánosünnep

fordulópontot jelent az erdélyi szabadkőművesség életében

A romániai Jánosrendű Szövetség életében komoly jelentőségű dátumként hadd jegyezzük fel 5931 július 27-ét. Ezen a napon a Temesvár keletén dolgozó Pax és az Arad keletén dolgozó Concordia pp. tartották közös jánosnapi munkájukat, melyre a Szövetség valamennyi tv. páholyának képviselői is hivatalosak voltak. Arad, Nagyvárad, Kolozsvár, Marosvásárhely, Brassó, Bukarest jobbra főmestereik vezetésével küldöttek ki tekintélyes számú képviselőt, de részt vettek ezen a felemelő munkán jugoszláviai és magyarországi vendég tt. is. Összesen 139 tt. gyűlt össze ezen a napon a Pax gyönyörű szentélyében és ünnepi munkájuk jelentőségét fokozta L. S. h. nagym. tv. jelenléte, aki az együttlét alkalmát felhasználta arra, hogy új irányító eszméket vessen az egybegyűlteket és az egész szövetség tagjainak lelkébe.

A munkát R. M. t., a Pax főmestere vezette, míg a többi világosságok helyét részben aradi, részben temesvári tt. töltötték be. L. S. és Sz. Zs. h. nm. tt. szertartásos bevonulása és üdvözlése után mondotta el S. h. nm. t. alábbi beszédét, melyet teljes egészében a Testvériség útján közöl a Szövetségbe tartozó pp.-al. Eredeti nyelven a nagymesteri szöveget itt adjuk:

S. h. nagym. jánosünnepi beszéde

Ehrwürdiger M.: v. St.:! Geliebte Brr.:!

Ich bringe Euch zu dem schönen Johannisfest, da unsere beiden guten Logen „Pax“ im Or.: Timișoara und „Concordia“ im Or.: Arad gemeinsam mit ernster Tagesordnung veranstalten, die herzlichen Grüsse unserer *Grossloge* und des *Bundesrates* unserer Johannislogen und freue mich bei dieser so zahlreich besuchten Arbeit die Vertreter aller unserer Johannislogen unseres Bundes vereinigt zu sehen. Ich nehme es als ein frohes Zeichen unseres Solidaritätsbewusstseins, über dessen Ausdehnung und Vertiefung wir heute noch ernst verhandeln wollen.

Ich benütze diesen Anlass, um neuerdings, auch an dieser Stelle zu betonen, wie wertvoll für uns sich der freiwillige Anschluss unserer alten siebenbürgischen Johannislogen an unsere nunmehrige Grossloge, an die Nationale Grossloge von Rumänien, gestaltet hat und unseren Bundesrat in seinem *durchaus autonomen Wirkungskreis* die maurerische Arbeit in unserem, vom A.: B.: a.: W.: so reich gesegneten Vaterlande ermöglicht. Ich beantrage darum, meine lieben Brr.: gleich jetzt, dass wir an unseren sehr geliebten, hochachtungsvollsten Grossm.: Prinz Bibescu, der nach seinem in Indien erlittenen schweren Fliegerunglücksfall sich zu unser aller Freude auf dem Wege der Genesung befindet, so wie an die administrative Leitung unserer Grossloge von dem heutigen Feste unserer Johannislogen, unsere aufrichtigsten brüderlichen Grüsse überschicken. Es sei dies zugleich ein Beweis dafür, dass wir nicht — wie dies unlängst von uns feindlich gesinnter Seite geschrieben und im Genfer Buletin des A. M. J. ohne Skrupel gedankenlos sogar „gedruckt“ wurde, als unter Curatel gestellte Logen betrachten. Nein, meine lieben Brr.: wir stehen mit den Brüdern unserer

Grossloge jenseits der Karpathen in dem freundlichsten und besten brüderlichen Verhältnis — und mehrere gemeinsame Sitzungen haben uns schon bewiesen, so vor allem auch der letzte grosse Convent, wo die Aenderung und Anpassung unserer Constitution von uns gemeinsam mit den Br.: des schottischen Ritus beraten und beschlossen wurde, dass sich unsere Herzen in maurerischer Liebe finden werden und schon gefunden haben und ich stelle mit Genugthuung — aber auch zugleich mit herzlichem Dank an die Führer unserer Grossloge, so besonders auch Br.: Grosscom.: Ioan Pangalfest, dass wir freudig und gerne gesehene Br.: in dem schönen neuen Grosslogenhause in der str. Câmpineanu geworden sind.

Die organisatorischen Arbeiten, meine lieben Br.:, die auf Grund unserer Convention in der Grossloge und in unserem Johannisbundesrat notwendig geworden waren, gehen ihrem Ende entgegen, und wir können nun mit Liebe und Eifer an die *innere* — an die *geistige* Arbeit in unseren Logen schreiten. Denn, meine lieben Br.:, wir sind uns doch alle klar darüber, dass unsere Freimaurerei keine Gesellschaft von geheimen Verbrechern oder utopistischen Phantasten und Narren ist — wie wir im Inn- und Ausland von uns übelgesinnten Ignoranten so liebenswürdig bezeichnet zu werden, wieder mehr denn je, die Ehre haben — sondern dass unser Bund ein „*geistiger*“ Bund ist, dessen Aufgabe, ja Pflicht es ist, die hohen Ideale unserer k.: Kunst auch in das öffentliche Leben hineinzutragen, jeder von uns auf dem Platze, wohin ihn sein Geschick im profanen bürgerlichen Leben gestellt hat. — *Den Glauben an ein Menschheitsideal*, meine lieben Br.:, müssen wir bekennen und bekunden, bei all' den Tagesfragen, die heute brennend — und leider auch so vielfach die Gehirne unserer Mitbrüder umdunkelnd, oft so verwirrt und ratlos umsehend — nicht nur uns hier, sondern die ganze gebildete Menschheit umfluten und einer gerechten menschenwürdigen Lösung harren. In meiner vorjährigen Johannisbotschaft an unsere guten Logen habe ich versucht, einige der wichtigsten dieser socialen Tagesfragen den Logen zu skizzieren und zur Debatte und Klärung in maurerischem Sinne, den Brüdern zu empfehlen. — Ich stelle die Bitte, bei den Logenarbeiten dieses auch heute aktuelle Programm nicht zu vergessen — auch neben den zahlreichen, die einzelnen Logen je nach Ort und Verhältnis verschieden berührenden *lokalen* Fragen der Humanität.

Werden wir uns, meine lieben Br.:, in diesem Zusammenhange klar, was unsere Freimaurerei ist, und ob es in der heutigen, politisch so bewegten Zeit, überhaupt noch einen Sinn und Zweck hat sich als Diener der k.: Kunst zu bekennen und die nicht unerheblichen geldlichen Opfer für die Aufrechterhaltung einer frm.: Loge zu bringen.

In einer, vor kurzem in unserer altehrw.: □ Aurora anlässlich der bescheidenen Feier ihres 40 jährigen Bestehens gehaltenen Ansprache, verwies ich auf eine vor Jahrzehnten in einem der seinerzeitigen ungarischen Grossloge gedruckten Program enthaltenen Satz: „Die Idee der Frmei ist eine *lebendige* Idee.“ Mit dem Wechsel der Erscheinungen des Lebens ändern sich auch die *äusseren* Offenbarungen der Frmei:.. Die menschlichen Ideen und Einrichtungen können nicht einfach in unveränderter Form fortvegetieren, wenn sie nicht aufhören sollen die rechten Früchte zu tragen und der Mensch muss sie durch seine Denkertat aus dem Boden der Vergangenheit immer wieder in den Boden der Gegenwart verpflanzen, damit sie *aus diesem* neue Gestaltungskraft ziehen- und *an die veränderten* Daseinsbedingungen sich anpassend der *lebenden Generation* die rechte Ernte zu liefern. — Es

wird also Aufgabe unserer *inneren* Logenarbeit sein, bei aktuellen Fragen des Lebens diese „*lebendige Idee*“ der Freimaurerei in Anwendung zu bringen — d. h. zugleich, meine lieben Brr.!, dass alle diese Fragen losgelöst sein müssen vom politischen Parteigetriebe — unverzerrt „von der Parteien Hass und Gunst“ — vom Standpunkt des maurerischen Menschheitsideales geprüft mit Winkelmass und Zirkel und mit dem Spitzhammer behauen, nur nach ihrem ethischen Wert — dienlich den hohen Zielen der k. Kunst: die nach allen Richtungen zerspaltene Menschheit in der Humanität zu verbinden — „*homo res sacra homini*“ — („der Mensch soll dem Menschen heilig sein“).

Meine lieben Brr.!: Unser öffentliches Leben, — in der ganzen Welt, — ist heute so voll des widerlichsten Wiederstreites und der Gegensätze, des Hasses, der Verbitterung und auch Verblendung durch demagogisch-politische und Weltanschauungs-Schlagwörter, dass in diesem Chaos und Gräuel nur *starke, in sich gefestigte Persönlichkeiten* Mittel und Wege finden können, die Welt aus diesem Wirrsal herauszuführen. Darum wird nach wie vor, die „*Arbeit am rauhen Stein*“ einer der wesentlichsten Aufgaben der Logen sein. Hier liegt die vornehmste und wichtigste Aufgabe der M. : v. St. :. Unser klares und schönes Ritual der drei Johannisgrade gibt hier die Richtlinien und ich kann es mir wohl ersparen über dieses Thema ausführlicher zu sprechen. Aber eines lassen sie mich hier betonen: *das Princip strenger Selection bei der Aufnahme*. Wahren wir dieses, dann wird sich gar bald das Fluidum einstellen, das von Bruder zu Bruder wirkt, *kraft der Persönlichkeit* und das heute zur Debatte gestellte „Solidaritätsgefühl“ wird sich von selbst ergeben. Sein Ausbau kann dann wohl noch nach den verschiedenen Richtungen hin beratschlagt werden.

Meine lieben Brr.!: Ich habe ihre Aufmerksamkeit schon übermässig in Anspruch genommen. Ich will mich kurz fassen!

Ich glaube mit Ihrer Zustimmung sagen zu können, in Beantwortung meiner Eingangs gestellten Frage, nach dem Sinn und Zweck unserer Frmei. : in der heutigen Zeit und ob es sich lohnt, die grossen Opfer der Erhaltung einer Loge aufzubringen, *dass es grade heute, mehr denn je*, des richtigen fr. :. Geistes in der Welt bedarf und dass wir bereit sind, weiter die Opfer zu bringen in dem Kampf gegen jede Unduldsamkeit und Heuchelei, Sauriertheit und Herzenskälte. — *Der innere Wert des Menschen allein sei für uns entscheidend! Uns erfüllt die Sehnsucht nach der Verwirklichung einer Kulturmenschheit* — darum arbeiten wir „am rauhen Stein“, darum wollen wir „cubische Steine“ einfügen in den nach dem letzten grossen Völkermorden neu beginnenden Aufbau unserer menschlichen Gesellschaft. So bedeutet für uns der freimaurerische sociale Bauwille ein „selbstloses Hineintragen des Ideals in eine zertrümmerte Welt“ eine „heilige Liebe, die nicht genießt, sondern segnen will“.

Möchte das heutige Johannisfest der vereinigten □ □ „*Pax*“ und „*Concordia*“ wo uns der geheimnisvolle Zauber der duftenden Rosen in diesem schönen Raum umfließt, einen Schritt nach vorwärts bedeuten in dieser unserer Maurer-Arbeit!

Ich grüsse die beiden feiernden □ □ und die zahlreichen Vertreter unserer Bundeslogen in maurerischer Weise.

Mély benyomást tett a nagymesteri szózat az összes jelenlevő tt.-re, akiknek nevében kalapács vez. fóm. mondott ezért köszönetet, majd megindító szavak kíséretében üdvözölte a kilencvenedik életévében levő Tihanyi György örökös tb. fóm. t-t, aki 59 éve hűséges és odaadó munkása a kir. művészetnek. Ezért páholya diszes jelvényvel tüntette ki. Sz. Zs. t. az aradi Concordia főmester, pedig diszes kalapácsot nyújtott át fóm. t.-nek, amelyet Assael Károly t. készített a két p. közös munkájának emlékére.

A Jánosnap jelentőségét R. M. dr. t. a Concordia szónoka méltatta mélyenjáró és gondolatokban gazdag beszédben, mely egész ferjedelmében — fájdalom — túlnőné a Testvériség szűkös kereteit, de néhány passzusát ide iktathatjuk:

„Keresztelő János meghalt — ugymond — de a nagy gondolat, az ember megváltása a jóság és szeretet tüzében, tovább él és bennünk szabadkőművesekben kristályosodott ki. Tanításainak alapjait ma is őrizzük. Csak a forma és a ritus változott.

Ker. János szelleme az ő történelmi periódusában kiállotta az erőpróbát. E szellem zászlóvivője a Ma történelmi periódusában a szksség. A Ma korszaka csak formában, csak ritmusban tér el János korától. A jelenkort is egy univerzális szellemtől áthatott mozgalom tölti be: a kapitalista imperializmus csucspontjához érkezünk és a tudomány, technika és művészetek nagy alkotásai mellett ismét benne vagyunk a tömegek nyomorában és elégedetlenségében... Azért itt a pillanat, amikor a szksségnek meg kell mutatnia, hogy él-e benne Ker. János szelleme? Most kell az igazi szeretetet és testvériséget, az igazi emberi szolidaritást János heroizmusának szárnyain a világba vinni. Csak az igazi szks szellem elterjedése mentheti meg a világot.“

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A határozati javaslat

Az ünnepi munka érdemleges tárgyának előadója B. L. t. (Pax) volt. Ő terjesztette elő rövid indokolással páholya határozati javaslatát, mely a bensőségebb testvéri szolidaritás kialakítására irányul. A javaslat szövegét emlékeztetőül szövegszerűen iktatjuk ide:

Az 1931 évi június hó 27-én, Temesvár keletén a „Pax“ páholyban tartott János-napi ünnepi munkára a „Concordia“, „Bihar“, „Unio“, „Aurora“, „Bethlen Gábor“, „Die Arbeit“, „Zu den drei Säulen“, „Hunyad“ és „Pax“ páholyokból egybegyűlt ttv.: tekintettel arra, hogy nézetük szerint a szk.-ség eredményes munkát csak akkor tud kifejezni, ha az egyes páholyokban az egészséges szk.-s szellemben kifejlődött tv.-i szolidaritás teljes egészében fenn áll, — e tv.-i szolidaritás lehetővé tételére a következőket tartják szükségesnek:

1. Új felvételek alkalmával különös suiyt kell helyezni arra, hogy a kereső érzelemvilága és gondolkodása a szk.: eszmék befogadására mindenképen alkalmas leg en.

2. Neofitákat minél több oktató munkával, alaposan ki kell képezni és minél gyakrabban kell munkát tartani, mert tapasztalat szerint a tv.: csak a munkában találkoznak. Gyakoribb munkák tartása folytán az érintkezés is sűrűbb lesz. Minden páholy vezetősége igyekezzék a páholyabeli ttv.: között a helyi viszonyoknak megfelelő módon minél intenzivebb magánérintkezést létesíteni.

3. A mentorok a kötelességeiket a neofitákkal szemben a legelkeltségesebben teljesítsék.

4. A régebbi ttv.: az egymás iránti viselkedésükkel úgy a páholyban, mint a profán világban, követendő jó példát mutassanak az új ttv.-nek.

5. Minél sűrűbben tartandó együttes munkákkal a páholyok közti szolidaritás fejlesztessék, a különböző páholyokhoz tartozó ttv.: igyekezzenek egymással profán érintkezést is keresni.

6. Az érdekesebb munkákra a páholyok egymást hívják meg és ezen munkák építészeti rajzát másolatban egymásnak küldjék el.

7. Az „Unió“ páholy által megindított „Testvériség“ című lapot a legmesszebbmenően támogatni kell azzal a kéréssel, hogy az egyes páholyok munkáiról minél több és minél részletesebb tudósítást közöljön.

8. Általános érdekű munkák a „Testvériségben“ közléteendők.

9. A tv.-i szolidaritás ellen vétő ttv.: ellen az alkotmány-szerű eljárást mindenkor le kell folytatni.

10. A tv.-i szolidaritást fenyegető bármely jelenséget haladéktalanul meg kell szüntetni.

11. Szatmár, Sepsiszentgyörgy, Mármarosziget, Lugos, Déva, Dés, Petrozsény, Karánsebes és Orsova kel.-tén a világháboru előtt működött páholyok és körök újraélesztése végett minden lehető el kell követni.

12. Az együttes munkába a Romániai Nemzeti Nagypáholy védelme alatt dolgozó összes páholyokat be kell vonni, miért is a Jánosrendi Szövetség tanács felkérendő, hogy e határozatot a Romániai Nemzeti Nagypáholy is tudomására adja.

A határozati javaslat felolvasása után Balázs tv.: folytatja előadását:

„A szk.-séget az elégedetlenség teremtette meg. Mindazok tömörülnek egységbe, akik elégedetlenek a meglévővel és annak a haladás érdekében való megváltoztatását óhajtják. Természetes, hogy tagjai nem lehetnek mindenben egy nézetben, ámde a nézeteltérések nem lehetnek a Szövetségben a szeretetlenség és megfélemlítés melegágyai, mert a szk.-ség alapelve az igaz meggyőződés tiszteletbentartása. *A meggyőzés, a kiegyenlítés, az egymással karöltve haladás a célunk, mert csakis ez adja meg létezésünk jogosultságát és ebben rejlik a tv.-i szolidaritás megvalósításának egyedüli lehetősége.*“

A hozzászólások

A határozati javaslatához minden p. részéről egy kiküldött szöveget hozza. W. B. t. (Concordia) a határozati javaslatban az eddigi munkánk fölött kifejezésre jutott elégedetlenségben a jövőbeli munkásság biztosítékait látja. A beletörődés és fásultság jelentenének veszedelmeket a további eredményekre nézve. É. M. fóm. t. (Bihar) a javaslatokat helyesli, de azokhoz a múlt tanulságai alapján hozzáfűzni kívánja: szigorubb mértéket alkalmazzunk jövőben a felvételeknel, közös célkitűzéseket állapítsunk meg, melyek a közös munka eredményét fokozni fogják, kapcsoljuk ki munkánkából az ötletszerűséget. Az eltelt munkaév szigoru bírálata alapján alakuljon ki a következő munkaprogramja s ezek összességéből állapítsa meg a nagypáholy a közös és teljes egészében megvalósítható munkaprogrammot. Sz. J. t. (Unió) szerint az ifjabb generáció úgy látja: a régi tv-éri lánc nem állotta a háboru tüzpró-

báját, széttörött. Új tartalom kell a régi keretekbe, hogy azok ismét egyéforranak. A javaslat szerinte főként formális orvosszereket ajánl, ehhez lényegbeli megállapításként füzi, hogy a szkség ma nem jár az élen az emberi és korszerű problémák megoldásának munkájában, ezért nincs vivőereje. A külvilágnak több a befolyása ránk, mint nekünk a külvilágra. A közös célokat meg kell állapítani és közös erővel széjjelsugározatni az életre. Ki-ki személyes felelősséggel járó feladatot kapjon s annak megfelelően járjon el benn és a profán életben. Ez lesz munkásságunk értékmérője és a szelekció alapja a jövőre. K. B. (Bethlen Gábor) hozzájárul a javaslatához és szeretettel meghívja a tt. pp.-kat páholya alapításának 25 éves évforduló ünnepére. A kérdéshez szólván kifejti, hogy a szeretetet először önmagunkban kell valósággá tennünk, ezáltal a szolidaritás kérdé-ét is megvalósítottuk. Dr. H. F. t. (Zu den drei Säulen) a javaslatához Sz. J. t. felszólalásával egyetértve páholya nevében hozzájárul. Eminger h. főm. t. (Die Arbeit) szerint a szolidaritás megvalósulása érzelmi és nevelési probléma. A szks. nevelés helye a páholy. Itt kell az érzelmi választófalakat ledönteni, melyek vallási, nemzetiségi, társadalmi alapon a tt. elé merednek. Az így megtörtént kiegyenlítés után kell a tt. a közös cél érdekében együttes erőfeszítésre birni.

Mi a legközelebbi feladat?

R. M. főm. t. összefoglalásképpen felolvassa az Arbeithez intézett egyik korábbi átiratát, melyben a közös munka összehívását indokolja.

„Munkánk célja az emberiség között a testvériség megvalósítása. E célt azonban nem tudjuk elérni mindaddig, míg szövetségünkben magában is meg nem valósítottuk a tv.-i szolidaritás érzését. Szövetségünk tehát csak úgy léphet a mindennapi élet küzdelmébe, hogy ott a testvériséget hirdesse az embereknek, ha azt előbb a saját kebelében megvalósította”

A jelenkorban a Tőke és Munka ádáz harcot viv egymással és a két harcoló felet képviselő nyugati és keleti kollektívizmus döntő csatára készül egymás ellen. A szabadkőművességnek kötelessége, hogy a harcoló felek közé lépjen és mindent elkövessen, hogy a társadalmi fejlődésnek ez a periodusa minél kevesebb szenvedéssel muljék el az emberiség fölött. Ha volt a szabadkőművességnek valaha sürgős feladata, ugy ez a feladat az, mely nem tűr halasztást.

Hogy azonban a feladat teljesítésére az eredmény reményében vállalkozhassunk, szükséges, hogy kicsi csapatunk szervezve legyen. Legnagyobb sajnálatunkra azt látjuk, hogy még országunk keretén belül is alig érintkeznek egymással a páholyok és még vezetők is alig ismerik egymást. Az egyes tt. közötti érintkezés is olyan minimális, hogy említésre sem méltó. Minden páholy úgy dolgozik, mintha egyedülálló volna ez országban. Közös célok, közös erővel megmunkált tervek nincsenek. A tv.-i szeretet érzése nincsen kifejlődve olyan mértékben, mint azt nagy eseményeink megkövetelik. A tv.-i szolidaritás érzésének hiányát érezzük még az ugyanazon páholyhoz tartozó tt. között is. Ez az érzést minden erőnkől ki kell fejleszteni, mert csak ezzel az érzéssel felvértezve vethetjük magunkat a jelenkor küzdelmébe annak veszélye nélkül, hogy az összecsapás hevében felmorzsoltatunk“.

A körkérdéshez

Ezután egyhangulag elfogadták a Pax határozati javaslatát. A körkérdés során É. M. dr. főm. t. (Bihar) Vértés Adolf t. szellemének áldozott néhány

szóval. J. J. dr. főm. t. (Unio) megköszöni a tvéri fogadtatást és bizalmat merit a mai munkából a jövőre, Sch. Gy. kancellár t. az Aurora üdvözlését tolmácsolja és szintén reményét fejezi ki, hogy a Szöv. uj, szebb jövő felé halad. S. V. h. főm. (Concordia) román nyelven a szoros együttműködés szükségességét hangsúlyozza a pp. között, mert csak ilyen együttműködés oszlat-hatja el a sötétséget. Az est ünnepélyességét dr. U. I. (Concordia) hegedü-játéka, B. J. t. (Concordia) éneke tették teljessé, akiknek művészi produkcióját dr. G. A. tv. harmoniumkísérete egészítette ki.

Munka után a Lloyd klub éttermében ültünk fehér asztalhoz, ahol fő-ként L. S. és Sz. Zs. dr. h. nagym. tt. felköszöntői hagytak maradandó nyomot az emlékezetekben. (—i.)

Munkaprogramm az 1931—32 évre

Az Unio p. programmelőkészítő bizottságának tervezete

A szabadkőművesség egyidős az — elégületlenséggel. Egyidős az em-beri lélek összomjuságának első megnyilatkozásával, mely többet, jobbat, szebbet, nemesebbet, emberhez méltóbbat kívánt önmagától és embertársaitól. Ez a nemes elégületlenség a legbiztatóbb jele annak, hogy a háboruban és annak következményei által széjjelszakadozott testvéri lánc megint egy lesz, egységes és elszakíthatatlan az új idők diktálta új célok elérésére törő munkában. Hogy a szkség újra élő és ható erő lesz, „lebendige Idec“ — ami-nek h. nmesterünk jánosnap-i beszéde is nevezi. Ezek az új célok tulajdon-képpen — régiek, nagyon régiek, ugyancsak egyidősek a szabadkőművesség-gel. Csak a külső viszonyok változtak s a hirtelen jött változások egész áradata nehezíti a tájékozódást, a régi célok és a feljűk vezető ut telismeré-sét az új keretek között. Új eszmeáramlatok jöttek, új társadalmi és gazdasági rétegződések, új hatalmi csoportosulások s a régi barátok és régi ellenségek mellett új barátok és új ellenségek — mindezek együtt új világképet alaki-tanak ki bennünk és körülöttünk. A kérdést — mely a szabadkőművesség létkérdése ma — így fogalmazhatjuk meg önmagunkkal szemben: hogyan kell beilleszkednie e nagy hagyományu testvéri közösségnek az új világképbe, hol találja meg azokat a munkatereket, melyeken a legtöbb és legjobb szolgálato-kat teheti az emberi haladásnak, felvilágosodásnak és a testvéri szeretet megvalósulásának?

Ez a kérdés, ha nem is ilyen világos megfogalmazásban, ott ég minden valódi szks. lelkében. Hogy csak a magunk erdélyi jánosrendű szövetségének keretei között maradjunk: majd ebben, majd abban a páholyban úti föl fejt a jószándéku, tettekre sz élégedetlenség. A fiatalabb nemzedék több, rendsze-resebb és kifelé fokozottabb hatásu munkát sürget szentélyeinkben és az idő-sebb estvérek bölcs megértéssel fogadják az idők szavát. Ők is így égtek a csel ekvés vágyától a maguk fiatalabb éveiben és saját tapasztalataikból tudják, érzik, hogy ez a szent élégedetlenség volt mindig a szabadkőműves tevékenység igazi motora. Az Unio idősebb testvérei egyenes felszólítással fordúltak a fiatalabbakhoz: állítsatok össze munkaprogrammot ti a következő évre. Konkrétizáljátok, hogyan képzelitek azt a szks munkát, melyet a mai idők tőlünk itt a ti felfogástok szerint megkövetelnek? És a nyári szünetet megelőző utolsó munkán fiatalabb testvérekből összeállított háromtagu bizott-ságot küldöttek ki a jövő munkaév programjának összeállítására.

Ez a program most elkészült és a kiküldött bizottság idősebb testvérekkel is kiegészítve magát, pontról pontra megvitatta annak minden részletét. És ez a tágabb bizottság úgy határozott, hogy a programtervezetet még a páholy egyetemének végleges jóváhagyása előtt közreadja a Testvériségben. Közreadja pedig azért, hogy a páholy tagjai közül mindenki idejében megismerje és átgondolhassa a tervezetet, hogy majdan, ha kalapács alá kerül, előre elkészített módosító javaslatait megtehesse. De a közreadás szempontja mellett döntött az az érdek is, hogy tervezetünket a testvérpáholyok ugyancsak idejében megismerhessék s esetleg egyik-másik pontját maguk is munkarendjükre tűzhessék és megvitathassák.

I. Az emberbaráti tevékenység.

Ezek előrebocsátása után az Unio p. programelőkészítő bizottságának előterjesztését a következőkben ismertetjük:

„A bizottság a p. belterjesebb munkája érdekében azt a szempontot tartotta szem előtt, hogy lehetőleg a p. minden egyes tagja szerepet kapjon a p. munkájában. Nemcsak passzív, hallgató szerepet, hanem tevékenységi kört is, melynek betöltéséért a p. egyetemének felelős. Evégből mindazok, akik akár mint előadók, akár mint az adminisztratív munkával terhelt tisztikar tagjai a p. közössége javára ezáltal nem fejthetnek ki különösebb tevékenységet, az emberbaráti munkában nyerjenek beosztást és munkakört. A közeledő és gazdaságilag minden eddigieknél nehezebbnek ígérkező tél küszöbén három irányban indítson emberbaráti akciót a páholy:

1. Népkonyhák felállításá.
2. Ingyen tej.
3. Külvárosi melegedők létesítése.

E három akció beindítására és megszervezésére három 5—5 tagból álló bizottság küldessék ki, mely nyomban vegye fel az érintkezést az akciókban közös munkára felkérendő román páholyok hasonló célra kiküldendő bizottságaival és a novemberi második munka alkalmával mindhárom bizottság számoljon be a megtett előkészületekről. Ezek az előkészületek akkorra már annyira előrehaladottak legyenek, hogy december havában mindhárom akció működése megkezdhető legyen. A páholy által kezdeményezett és már jórányban haladó gyermeknyaraltatási akció ezévi helyzetéről és jövő nyári előkészületeiről pedig a nyaraltatás profán intézőségébe delegált bizottság a jánosnapi munka előtti utolsó munkán tegye meg jelentését a p.-nak.

Ezekkel a külső tevékenységekkel haladjon párhuzamosan a p. belső munkája. És hogy ez eredményesebb lehessen, annak első feltétele a bizottság szerint, hogy *a szentélyben a vita a lehető legszűkebb mederben maradjon* és a felvetett témák szélesebbkörű megvitatására a fesztelenebb fehérasztali beszélgetés szolgáljon, amely *csak kivételes és ünnepi alkalmakkor legyen vacsorával egybekötve*. A szentélyben végzett munka után rendszerint csak feketekávéval szolgáljanak fel a vakoló helyiségben, hogy a megbeszéléseket ne zavarja az evészközök zaja és ne tereljék azokat egymást ünneplő felköszöntők a szokványos asztaltársasági hangulatba.

II. A belső munka.

A belső munka programja két részre oszlik. I. Adminisztratív, 2. felvilágosító és eszmeérlelő munkára. Az első rész felőlel egy Kazinczy emlékmunkát, egy oktató munkát, egy felvételi kérdéseket tárgyaló, két felvételi, egy tisztújító, egy Deáky-emlékmunkát és egy Jánosnapi munkát.

A Kazinczy emlékműnkán a halhatatlan tv.-ről szóló megemlékezésen kívül olvastassék fel a Martinovics-katé, melynek lemásolásáért annakidején Kazinczy a börtön mártírútmát is elszenvedte. Az ezt követő vakoláson: beszámoló a temesvári János-ünnepről és az ott elfogadott határozati javaslat megvitatása. Tagajánlások (szept. 23).

Az oktatómunkán, melyre az inas és legény tt. megjelenése kötelező, az I. felügyelő tv. ismertesse a szimbolumok jelentőségét, az ujonc és legény tt. magatartását, kötelességeit. Ugyanezen a munkán a programmelőkészítő-bizottság tegye meg jelentését. Vakoláson: vita a szentélyben elhangzottak felett. (Szept. 30)

Okt. 6. Előadás a tagfelvételi szempontokról az Unióban. (Előadó: h. főmester.) Emberbaráti akciók bizottságainak kiküldése. Vakoláson: a szentélyben elhangzottak fölötti vita.

A további adminisztratív munkák programját és időpontját a világosságok értekezlete belátás szerint határozza meg, figyelemmel arra, hogy a lehetőség szerint még ezévben egy és az újévben egy második felvételi munka is tartható legyen. Ugyancsak a világosságok határozzák meg, lehetőleg valamelyik tavaszi hónapban annak az ünnepi munkának tárgyát és időpontját, melyre Temesváron a tt. pp megavittak.

A felvilágosító és eszmérelő munkaprogram összeállításánál az a szempont vezette a bizottságot, hogy lehetőleg azok a problémák kerüljenek szőnyegre, melyek legközvetlenebb hétköznapi életünkkel vannak vonatkozásban s alkalmasak arra, hogy az erdélyi szkség álláspontját tisztázzák és jövőbeli tennivalóinak körét felvázolják. Az egyes kérdések nagy hordereje miatt kívánatosnak tartaná a bizottság, ha előadókul *nemcsak az Unió, de más keleteken dolgozó páholyok olyan tagjai is felkértenék*, akik az illető kérdésben a legalaposabb tájékozást tudják nyújtani. Ugyancsak kívánatosnak tartaná, ha felkérnök a helyi román páholyokat megfigyelők kiküldésére, akik a kialakult véleményeket a maguk páholyában is ismertetés tárgyává tehetnék. Függetlenül ettől megtartandó volna az a *páholyközi munka is*, melynek megrendezésében és levezetésében az Infratirea Nea ului p. a soros és pedig lehetőleg november havában, az ő egyik munkanapjukon Ezen a munkán az ifjuság kérdése képezné folytatólagos megbeszélés tárgyát.

III. Előadássorozat a szabadkőművesség mai feladatainak megállapításáról.

A programnak ez a része kilenc előadást ölel föl.

1. Erdély történelmének fővázolása az emberi művelődés szempontjából. (Mozgalmak, küzdelmek, eredmények, emberek stb. időrendi összefogása, amelyek, illetve akik *egyetemes emberi jelentőségüknél* fogva is beállíthatók az emberi művelődés történetének első harcvonalába.)

2. Az Erdélyben élő különböző népek és fajok kapcsolatai és együttes élete a világháboru kitöréséig. (Különös tekintettel ama szükségszerű vajudásra, hogy együtt kellett megoldaniok az ittvaló harmónikus életet. Az erre irányuló erőfeszítések, küzdelmek, eredmények felvázolása s egyben a kritikája is mindannak, ami ezt akadályozta).

3. A szabadkőművesség szerepe és munkássága, hatása és eredményei az erdélyi területen a háboru kitöréséig. (Ezen belül a *magyar szkség befolyása az erdélyi közéletre, eseményekre s különösen a nemzetiségi kérdésre* E munkának eredményei s mulasztásainak bírálata).

4. Az erdélyi szkség élete a háboru kitörése óta. Szerepe és állásfoglalása a háborus évek alatt, majd utkeresései és elhelyezkedése az uj kerektek között az impériumváltozás óta. Kapcsolatai a román és a külföldi szkséggel. Mai állapota, anyaga, ereje?

5. Erdély mai élete a mindenekfelett álló ember szemével nézve. (Mennyiben szerves része az uj államnak és mennyiben vannak meg benne az öncéluság jelei. A mai nemzetiségi-kérdés, ennek kritikája, az együtt-dolgozó magyar-román-német szkség általános erdélyi szerepe. Annak elképzelése, miképpen lehetne a szkséget nyelvi különbség nélkül erre a szerepre beállítani. A kérdés tárgyalása magyar és román előadó megvilágításában).

6. Erdély mai állapota a tudományos politikai megítélés sikjéről. (Jelen vannak-e azok az erők ma, melyek képesek a román vezetóretegek és hatalmi tényezők magatartását az egyetértés, türelem és humanizmus felé lökni? Van-e az erdélyi szkségnek valamelyes politikai világszemlélete? Milyen az és hogyan tudna ebbe s az ebből folyó küzdelemben bevonni a román szkséget is?)

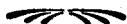
7. Erdély mai gazdasági helyzete. (Először mint Románia szerves részét tárgyalva, aztán számbavéve a saját gazdasági erőit, anyagforrásait, és a regionális gazdalkodást. *Miképpen vállalhatna szerepet ebben a gazdasági életben a szkség és mennyiben tudna odahatni, hogy a gazdasági javakból több jusson olyan helyekre, melyekre a szkség elsősorban támaszkodhatik.*)

8. Erdély mai szociális élete. (Az impériumváltozás óta történt feltünő vagyoneltolódások, az államnak és a nemzetiségi kérdésnek szerepe ebben a vagyoneltolódásban. A városok és falvak mai nyomora és a szkség elképzelhető szerepvállalása a szociális nyomor enyhítésében.)

9. Erdély mai kulturális élete. (Van-e sajátosság színezetü és tartalmu erdélyi kultúra? A három népi kultúra jellegzetességei, egymással való kapcsolatai, fejlődésük irányai, közösségük és a tendencia, mely Erdély szellemi jövőjét akarja kialakítani. Hogyan és mennyiben tudna a szkség ebbe befolyjni és ha befolyhat: mit szeretne és mit tudna a magából esetleg irányításképpen hozzáadni?)

Az előadás sorozat befejeztével főmesteri összefoglalás: *a szkség erdélyi feladatainak megállapítása, legközélebbi céljainak kitűzése.*

A minden oldalról sürgetett intenzivebb szks-tevékenység kiinduló pontjául kíván szolgálni ez a tervezet, mely első köteletségének tartotta felmérni a munkateret, áttekintést szerezni a megoldásra váró feladatok egész komplexumáról és korszerű követelmények szempontjából revízió alá venni mindazokat a hatástényezőket, melyeknek birtokában a szkség időszerű feladatok megoldására részben vagy egészben vállalkozhatnak. A bizottság reméli, hogy eszméket tisztázni és eszméket érlelni alkalmas a témakör, melyet a tervezet felvázol s ezt még abban az esetben is letárgyaltatni kéri, ha netán a most beindított munkaévbén nem állana elegendő munkanap az egyes részletek alapos megvitatására. Ugy érzi, hogy ez alapvető kérdések tisztázása nélkül a szks munka ezen a területen nem tudna olyan céltudatossággal és olyan lendülettel előrehaladni, amint ezt a szks szellem minden igaz szkstól megköveteli."

Adatok a szabadkőművesség történelméhez

Abból az alkalomból, hogy az aradi szk. muzeumnak sikerült megszereznie az állítólagos pompeii-páholy mozaikoltárának képét, időszerűnek tartom röviden ismertetni ama történeti összefüggéseket, melyek a pompeii-páholy létezésére engednek következtetni.

Ismertetésem alapját C. Barthel frankfurti tv. értekezése képezi, mely 1926. Jan. 16-án jelent meg „Auf der Warte“ című szk. újságban. A cikkíró adatait az amerikai J. Fort Newton tv. „The Builders“ című, a háború alatt megjelent munkájából veszi, aki tények alapján bizonyítja, hogy a szksség eredetét nem a középkori német és angol kőfaragó és templom-építő céhek pányolyaiban, nem a keresztesháborúk templáriusainál, de nem is a salamoni templom építésénél kell keresni, hanem sokkal távolabb.

J. Fort Newton bizonyítja, hogy már az egyiptomiak ismerték symbolumainkat, melyek egyrésze az obeliszek alapköveiben megtalálható. Az a tény, hogy nagy külföldi páholyok ma is használnak egyiptomi jeleket, szintén fontos utmutatás e kérdésben. Archeologusok előtt több egyiptomi papi-rusz ösmeretes, melyeken szk. symbolumok tisztán kivehetők, sőt létezik olyan papi-rusz, melyen emberi alakok köténnyel, szabadk. jelben állva vannak ábrázolva.

Newton érdekes következtetéseket fűz egymásba, melyeknek történelmi megalapozottsága nem vonható kétségbe.

Egy mozaikleletből indul ki, melyet a pompeii-ásatások alkalmával egy teremben találtak, ahol a két oszlop is felszínre került. A mozaik közepén emberi koponya van ábrázolva, fölötte szögmérő, melynek közepéről a függőön lóg le. A koponya alatt kerék látható hat küllővel, mely fölött pillangó van elhelyezve. A baloldalon függőlegesen álló lándzsán aranyláncal összefogott biborköpeny függ, míg a jobboldalon szürke, barna és sárga színekkel ábrázolt durva lepel vagy köpeny van ábrázolva, fölötte bőrtáskával.

A mozaik a nápolyi nemzeti muzeumban van elhelyezve.

Az amerikai író szerint Mózes vitte magával az egyiptomi misztériumokat Palesztinába, ahol azokat a salamoni templom építésénél is alkalmazták, a főnóciából hozott építőmesterek, akiket Josephus Flavius „Dyonisus építőművészei“-nek nevez. Ezek az építőmesterek később nyugatfelé vándoroltak és Kisázszián, Konstantinápolyon és Görögországon át, Rómáig jutottak, ahol u. n. „Collegium“-okat alkottak.

Diokletianus római császár idejében történt keresztényüldözések alkalmával ezen collégiumok tagjai kiváltságot élveztek, noha tagjaik között sok keresztény volt, és csak amikor vonakodtak egy Aesculap szobrot faragni, kezdték őket is üldözni. A császár parancsára három mestert és egy tanoncot lefejeztek. Ezek voltak a szksség első vértanúi, akiket a középkori építőcéhek „Martyri-Quatuor-Coronati“ néven védszentjüknek választották. A col-

egiumok a sorozatos üldözések elől Felsőolaszországba, a comoi-tóhoz menekültek, ahol „Magistri comacini“ néven testületet alkotva ápolták tovább nemes művészetüket. Newton szerint a „Magistri comacini“ testületben található az ókori és középkori építőcéhek közötti kapocs, melyet oly sokáig hiába kerestek. Newton következtetését különböző történelmi tények igazolják. Az egyik lombardiai király Kr. u. 643-ban megerősítette a „Magistri comacini“ kiváltságos jogait, akik Nagy Károly uralkodása alatt kezdték a templomok építését, karöltve a katolikus egyház misszionáriusaival. 674. évben már Angliában találkozunk velük, ahova a pápa küldte őket „liberi muratori“ gyanánt, a Wearmouth-i templom építésére Angliában már mint mesterek és tanoncok vannak szervezve (magistri, discipuli), főmesterüket Gastaldonak nevezik, összejöveteleiket „Loggia“-ban tartják, egymást szó, jel és érintéssel ismerik fel, fehér keztyűt és kötényt viselnek, védszentjük gyanánt a négy vértanút (Martyri=Quatuor=Coronati) tisztelik. Newton szerint kétségtelen, hogy a „Magistri comacini“ testület tagjai tekinthetők a szabadkőművesek őseinek, akik 910 év táján, Alfréd angol király uralkodása idején, nagy szerepet játszottak. Már akkor a „régí kötelmek“ szabályai szerint éltek és első nagyobb összejöveteleket 926-ban tartották York-ban. Igazi fénykorukat a londoni Szt. Pál katedrális építésekor élték. Az edinburgi „Old Kilving-Lodge“ feljegyzései 1599 évig nyulnak vissza és ezzel is bizonyítva van, hogy az angol nagypáholynak 1717 júniusában történt hivatalos megalapítása előtt is léteztek Angliában t. és t. páholyok.

A fejlődés útját tehát a „Dyonisus-építőművészei“, a „Collegia romanes“ és a „Magistri comacini“ testületek jelentik, melyek természetesen valószínűsítő és kőfaragó társulások voltak. Az 1717 év csupán a symbolikus szabadkőművesség elindulását jelenti.

Visszatérve a pompeii-lelethez, Newton bebizonyítottan látja, hogy a terem, melyben a mozaik valamint a két oszlop találtatott, a „Collegia romanes“ egyik építőszövetségének, céhének gyülekező helye volt.

A szabadkőművesség történetírói és kutatói nem ritkán kissé szabadon szárnyaltatják fantáziájukat és az idők folyamán több ízben bizonyosodott betévedésük. Még nem régen egy holland tudós kifejtette, hogy az egyiptomi szfinksz belseje szabadkőműves templom volt, melyből folyosó vezetett a nagy piramis belsejébe, ahol a felavatások történtek. Ez a feltevés azonban helytelennek bizonyult.

Newton következtetése korántsem látszik ilyen fantasztikusnak, sőt a történelmileg ellenőrizhető tényekkel támasztja alá fejtegetéseit. Kutatásai meggyőzően bizonyítják, hogy szövetségünk története, symbolumaink eredete sokkal régiebbek, mint azt általában hiszik.

F. S.

BELFÖLDI SZABADKÖMÜVESSÉG

1932: Goethe év. A küszöbön álló munkaévadban újra nagy testvér emlékezetére gyűlhatnak ki szentélyeinkben az ünnepi lángok. Lessing születésének százötvenedik és Kazinczy Ferencz halálának századik évfordulója után 1932-ben Goethe halálának századik évfordulójához érkezünk. Goethe tudvalevőleg 1832-ben március 22-én költözött ör. kel.-be Weimarban s halálával nemcsak a világirodalmat, de a világ szabadkőművességét is gyászba borította. Legelső nagy tanítványa a magyar irodalomban éppen Kazinczy Ferenc volt, aki több művét le is fordította. Goethe mély filozófiai tartalommal telített szk. versei azonban tudunkkal még fordítóra várnak. Már most feljegyeztük ezt a dátumot, hogy páholyaink lélekben felkészülhessenek a halhatatlan t. emlékezetének méltó megünneplésére.

Uj káték. Páholyaink körében egyöntetű a megállapítás, hogy a testvéri köteleességekre kioktató és felvilágosító nyomtatványaink hangja és tartalma egyaránt elavult. Nagyrészt ki is fogytunk a régi készletekből s már ezért is szükségére mutatkozik új káték összeállításának és kinyomatásának. A temesvári Jánosünnep után h. nagym. t.ünk kíséretében több vezető t. Buziáson töltötte a vasárnapot és itt is beható megbeszélések tárgyát képezte többek közt az új káték gondolja. Tanácsosnak vélnők, ha a folyó munkaévben a szövetségtanács pályázat útján oldaná meg esetleg az új káték kérdését, vagy érdemes régi tt.-ből álló bizottságot küldene ki korszerű új káték kidolgozására.

Páter Béla kitüntetése. Páter Béla t.-t, az Unió p. érdemeiben gazdag örökös tb. főmesterét magas kitüntetés érte. A kolozsvári Gazdasági Akadémia igazgatói állásából történt nyugalomba vonulása alkalmából Ófelsége a Román Koronarend parancsnoki keresztjével

tüntette ki. Világi kitüntetések nem mindig fokmérői az igazi érdemeknek, ebben az esetben azonban egy munkában és eredményekben gazdag élet munkájára tette fel az uralkodói kegy a koronát. Páter Béla t-t huszonhét éves szabadkőművesi munkásság után ebben az évben tüntette ki ugyancsak páholyának egyhangulag megnyilvánult szeretete és megbecsülése azzal, hogy örökös tb. főmesterévé választották az Uniónak. A kívülről feléje sugárzó elismerés híre is bizonyára osztatlan örömeire szolgál mindazoknak, akik őt ismerik és érdekeit évtizedek óta méltányló tt-it, kik vele éveken át együtt dolgozhattak, a büszkeség érzésével tölti el.

Jánosünnep a szabadég alatt. A Nagyvárad keletén dolgozó Bihar p.-beli tt-nek mély élményt nyújtó Jánosünnepben volt részük. Egyik közeli községben birtokos t.-ük meghívására, az illető t. birtokának egyik erdei tisztásán, szabad ég alatt ülhették meg a hagyományos Jánosünnepet. Autóbuszokon rándultak ki nagyszámban a tt. Nagyváradról és az erdő misztikus csöndében, fejük felett a csillagos nyári ég baldachinjával, emlékeztek meg Keresztelő Jánosról, a szabadkőművesség patronusáról. Az ősi rituálé szertartásai a szabad ég alatt kétszeresen mély értelmet kaptak és B. I. t. ünnepi beszéde valósággal szárnyat adott a lelkeknek és képzeleteknek. Akik jelen voltak, csak meghatottan tudnak visszagondolni az ünnepi áhitatnak erre az órájára. Azt mondják: érdemes volna minden testvérpáholyának figyelmébe ajánlani a Jánosnap megünneplésének ezt a hangulatos módját, mely elmélyítené a sokszor sablonos szürkeséggel lepergő ünnepi program hatását. Értesülésünk szerint a Bihar p. kezdeményezése nem áll egyedül. Szlovénközből az ezidén a Tátrában tartották Jánosünnepüket az ottani páholyok közös munkán. Nem tudjuk, hogy ott is sza-

bad ég alatt folytak-e le az ünnepi munka szertartásszerű részei, de maga a hír eszünkbe juttatja, hogy milyen fenséges és felemelő hatása Jánosünnepet ülhethénk mi erdélyiek a Gyilkos tó festői környezetének sziklaóriásai között, vagy akár a Brassó melletti Nagykőhavason. A János ünnep hagyományaiban bőven keverednek pogány elemek, hiszen a Jánosnap egyúttal a napéjegyenlőség ünnepe is, amelyet nemcsak az ókorban, de nyugati országokban ma is különös, nemritkán bohókás szertartások között ünnepelnek meg a profánok is. Legtöbbször természetűtől elzárt, városok sűrű kövei közé szorított u. n. kulturlények vagyunk. Nem ártana, ha évente legalább egyszer mi is át tudnók érezni, hogy életünk nagy kozmikus erők forrásaiból táplálkozunk, amelyekből érzésben elszakadnunk nem lehet, de nem is szabad.

Vass Gusztáv t. halála. Pár nappal a feledhetetlen temesvári Jánosünnep előtt költözött hosszabb súlyos szenvedés után ör. kel. -be az aradi Concordia p. érdemekben gazdag h. főmestere, Vass Gusztáv testvérünk, az Acsev. nyug. főfelügyelője. Vass Gusztávban a romániai jánosrendű szkség egyik legönzettebb, leghivebb harcosát veszítette el, akit aradi és temesvári tt. nagy számban és mély megindulással kísérték utolsó útjára. Emléke köztünk él, példája világít továbbra is előttünk.

Az érsemlyéni Kazinczy-ünnep szks. vonatkozásai. Testvéreink bizonyára a napilapokból értesültek, hogy augusztus 23-án, Kazinczy Ferencz ör. kel. -be költözésének századik évfordulóján a nagyváradi Szigligeti Irodalmi Társaság rendezett országos ünnepet. Ez az ünnepség a Nagyvárad keletén működő Bihar p. kezdeményezésére és hathatós erkölcsi támogatásával jött létre és az ünnepi szónok, T. G. t., a Bihar p. szónoka volt, aki beszédében érdem szerint méltatta a szks. Kazinczyt is az író Kazinczy mellett.

Kigyúl a világosság a Tiszapályban. Örvendetes eseményről számolhatunk be olvasóinknak. Október hó folyamán ujjaélednek a szatmári Kölcsey és a máramarosszigeti Tiszapp. Ezirányban a munkálatok már annyira előrehaladtak, hogy közelebről a megvilágosítás napját is ki fogják tűzni. Miután Máramarosszigeten ezidőszent kevésszámú t. lakik, az alvó Tisza tagjai a szintén alvó Kölcsey p. tagjaival egyetértve abban állapodtak meg, hogy a két p.: a megvilágosítás napján egyesülni fog és Szatmár székhellyel fogja továbbfolytatni évtizednél régebben megszakított működését, míg Máramarosszigeten az ott élő tt, mint a Tisza p. köre működnek tovább. Ezzel uj, erős vára épül ki az északi-keleti vármegyékben a jánosrendű szkségnek.

A SZIV és a szabadkőművesség. Brassóban, P. Jakubek István S. J szerkesztésében jelenik meg a SZIV sokatmondó címmel az „imaapostolság heti é tesítője“. Kiadja a brassói „Szivközpont“. Azonban ugy a Sziv, mint a Szivközpont nagyon exkluzív szeretet szolgáltatásban állhatnak, amire a lapocskák két közleménye világosan utal. Miniket szkséket például határozottan kizár szeretetéből az erdélyi katolicizmusnak ez a szivközpontja. Két közleménye közül az egyik aszongya, hogy aszongya: Litvániában szabadkőműves és liberális kormány uralkodik, amely nemrég amnesztiát adott a kommunista büntetettekért elítélt gonosztevőknek. Ugyanakkor azonban „a katolikus hit védelméért börtönbe juttatott“ papok szabadonbocsátására nem volt hajlandó. A másik közlemény már — „irodalom“. *Bíróból ügyvéd* címmel tanulságos tárcában mondja el névtelen szerző, hogy a kiváló képességű fiatal bírót, aki az iskolában jó katolikus nevelést kapott, hogyan akarta elcsábítani a nagyhatalmu törvényszéki elnök, mikor bizonyos kedvezőtlen karrierkilátások közepett „ugy melleleg odavetette“, hogy bevezeti a szks. páholyba. „Amikor végiggondolta patrónusának szavait — már mint a nagyreményekre jogosult ifjú bíró — elsötétedett az arca. Mindehhez az szükséges, hogy szabadkőműves legyen. Ez

már nincsen inyére. Hallomásból ismeri ennek a társaságnak vallásellenes működését és az ő egész eddigi életiránya ellenkezett vele. Dehát mit tegyen?" Azt is megmondja P. Jakubek S. J., hogy mit tegyen ilyen szörnyű dilemma előtt a nagyreményekre jogosult fiatal bíró? Vegye elő a régi osztályfőnöke, a jó öreg szerzetespáter által ajándékozott Jézus Szíve képet, amelynek a hátlapján a dedikáció arra kéri a Szentséges Szívet, hogy védje meg e kép tulajdonosát a kísértés óráiban. A többi már könnyen megy. Reggel a „megkísértett” vesz egy iv papirost, tollat ragad, megírja lemondó levelét a bírói állásról és felcsap ügyvédnek. Tanulság: bíró, légy ügyvéd inkább, mint szabadkőműves.

Hát ez nem is olyan nagy áldozat, ha azt nézzük, hogy az utóbbi tíz évben bírák százai és százai hagyták oda a bírói emelvényt, mert az ügyvédi pálya jobb — üzletnek bizonyult. Ha az ember jobban keres, bizony érdemes ellentállani annak a fránya kísértésnek.

Ennél többet nincs mit hozzátennünk a Szívközpont Szívének címünkre adresszált közleményeihez. Csak tájékoztatás kedvéért idéztük itt őket, polémizálni világért sem akarunk. Olyan öreg és rég megcáfolt vádakkal dolgoznak a Szívközpontban, hogy nem érdemes újra és újra felhorkanni miattuk. Talán a litvániai szabadkőműves-liberális kormány bolsevista-barát intézkedéseire fűzhetünk annyit, hogy tavaly tavasszal a jezsuita-rend generálisa abban az irányban folytatott beható tárgyalásokat Belgiumban a gyűlölt ellenség, a szabadkőművesség egyik magas tisztséget viselő amerikai világosságával, hogyan tudnának közös erővel mentől eredményesebb akciót bevezetni a kommunizmus terjedésének megakadályozására? Ezt a hírt akkor az egész világsajtó közölte. Jakubek atya is elolvashatta volna. Mondanunk sem kell, hogy a jezsuitákra, mint fegyvertársakra, igazán csöppet sem vagyunk büszkéek. Ellenteleknek még megjárják, de az ilyen barátoktól igazán óvjon mindenkit a Szívgárdák Szívközpontjának Szíve.

.....
Palesztina. „Die Quelle Siloach” néven új páholyt alapított Jeruzsálemben a Symbol. Grossloge von Deutschland. Leo Muffelmann nagymester maga volt jelen a megvilágosításán.

HIREK A NAGYVILÁGBÓL

A newyorki nagypáholy jubileuma. A newyorki nagypáholy fennállásának 150 éves fordulóját ünnepelte. Ez alkalommal Johnson nagymester beszámolója megjelent a „New-York Herald Tribune”-ban. Ebben közli a nagypáholy 150 év előtti beiktatásának pátenstét facsimilében és az első nagymester, Reverend William Walter arcképét is. Az ünnepségeken nagyszámu küldöttek jelent meg. Így Skótország, Irland, Mexiko, Kanada, Syria, Finnország, Cseh-Szlovákia és Anglia nagypáholyának küldöttei. Angliát Lord Amphthill h. nagymester képviselte. Az ünnepségeket a John the Divine templomban tartott szks istentisztelet nyitotta meg, melyen az összes vendégek is résztvettek. Hétfőn a német kerület tagjai a 15. ik utcában levő német páholyház helyiségeiben fogadó estét tartottak. Kedden 3-ikán az Astoria hotelben lunchre gyülekeztek a vendégek, akonnan nagy diszkiséréttel a nagypáholy helyiségeibe mentek, ahol Johnson nagymester pontban 2 óraker nyitotta meg az ünnepi ülést. Amerikai szokás szerint az angol Nm belépésekor a főkáptalan imát mondott.

Több ének elhangzása után a Nm üdvözölte a vendégeket. Majd Lord Amphthill adta át az angol nagypáholy és a connaughti herceg üdvözlését. Az angol kiküldötteket az összes ünnepségek alatt feltűnően kiténtették, mint az amerikai nagypáholy alapítóit. A nagymester jelentése szerint ma 350.000 tagja van a npnak, akik 1023 páholyban dolgoznak. 1,200.000 dollárt adott jótékony célokra, anélkül azonban, hogy az összegben a pp.-ok minden adománya szerepelne. A washingtoni szks emlékre 20.000 dollárt adtak. A nagymesteri jelentés szerint az amerikai szkskék mind megfeleltek a kitűzött célnak, azonban szükségesnek véli, hogy az emberek közé több szksséget kellene vinni, mint embereket a szksségbe.

Este nagy vakolás volt az Astoria Hotelben, melyen 2000-en vettek részt. Számos felszólalás történt ezen. Legjelentősebb volt a Judge Crane-é, aki a szkséget, mint a békeközösség és a modern liberális törvényhozás utmutatóját ünnepelte. Dacára annak, hogy a toasztok víz mellett folytak, a hangulat nagyon emelkedett volt (3 Ringe)

A „Deutschland“ páholy Londonban ünnepi munkát tartott a béke és a népek közötti közel-dés propagálására. E munka alkalmával az összes londoni idegennyelvű páholyok főmestereit tiszteleti tagokká választotta. E páholyok a következők: „Pieger“ német, „La France“ és „Entente Cordial“ francia, „Italia“ olasz, „Helvetia“ francia és német. Az ünnepi munkán a nagypáholy képviselőiben Lord Amphill h. nagymester is résztvett s angol és német nyelven üdvözölte az összes jelenlevőket.

Az Apáthy István baráti kör ünnepe. Meleg, családi ünnepe volt az Apáthy István baráti Körnek: S. I. tvünkrek harminc éves munkásságát, ünnepelte. Harminc év fáradhatatlan, példaadó munkáját a kir. művészetben! A baráti körben csoportosult testvérek csak a saját, szük családi körükben akarták az ünnepet megtartani, de S. I. testvérünknek szeretetreméltó egyénisége és már itt is jól ismert szabadkőműves munkássága körül-belül ötven testvérünket vonzotta a fehér asztalhoz. A nagymester testvér nyitotta meg az üdvözlők sorát, meleg szavakkal méltatta S. I. működését és példaképpül állította a testvérek elé. Dr. S. I. testvér az Unió páholy üdvözlését tolmácsolta, ahol S. testvérünk szabadkőműves munkássága legjavát fejtette ki s ahonnan kiváló főmesterek tanítását hozta magával. Sz. J. t. a fővárosi testvérek nevében lendületes beszédében a szeretet és ragaszkodás hervadhatatlan virágait füzte csokorba és mint a baráti Kör mentora, ezüst kalapácsot nyújtott át az ünnepeltnek, rajta azzal a felirással mely eddig is jellemezte minden ténykedését: Bölcsesség vezesse továbbra is munkádat, erő végezze, szépség díszitse! Sz. H. az Erdélyből elszakadt testvérek nevében köszöntötte a baráti kör szeretett főmesterét, végül dr. Sz. F. a beérkezett üdvözlő táblákat olvasta fel.

S. I. testvérünk ismert szerénységével mindvégig tiltakozott az ünnepeltetés ellen. Mégis, mikor szólásra jelentkezett, az elismerő szavak feletti öröme, az iránta megnyilvánuló meleg testvéri szeretet mély meghatottságban tükröződött vissza. Könnyes szemekkel köszönte meg a szeretetnek ily közvetlen megnyilvánulását és fogadalmat tett, hogy minden erejével igyekezni fog a kir. művészetet továbbra is hiven szolgálni.

Meghatott, meleg üdvözlő kézszorítások után a testvérek még sokáig ültek együtt, örültek S. I. testvérünk őszinte, baráti ünnepelésének és jó egészséget kívántak neki működéséhez a következő évtizedekben.

(—s.—k.)

Uj nagypáholy. A Prága, Bruno (Brün) és Bratislava (Pozsony) kel.:—én működő „Hid“ elnevezésű t.: szk.: □□ megalakították Csehszlovák Nagykélet névvel a 3 fokban dolgozó Jánosrendi Nagypáholyt. Volt nagypáholyuk a „Lessing zu den drei Ringen“ védelme alatt dolgozó „Freilicht zur Eintracht“-ból kifejezetten új □□ létesítése céljából bocsátotta el a tt.-t. Eddig Csehszlovákiában egy német és egy cseh nagypáholy volt. A Hid □-okat azon meggyőződésből alapították, hogy a népek testvéri egyesülését az állam összes nemzetének. 1 □-ban való szoros együttműködése jobban szolgálja, mint a szétagotóság. A □ a párisi Grand Orient de France tanításait és szertartásait vette át. A prágai Hid □ megalapította Brnóban és Pozsonyban a két Hid □-t. A □□ tagjai magánügynek tekintik az istenben való hitet és a vallást. Minden olyan szk.:—est és □-t elismernek, aki hagyományos szertartások szerint dolgozik, illetve, amelyet t.: és t.: szk.: □□-ból elbocsátott szk.: mesterek alapítottak. (Pr. cim Ferdinand Löw, Bruno, Olomoucká 38.)

Ausztria. Egyik legjelentékenyebb osztrák katolikus hetilap, a „Das Neue Reich“ szerkesztői üzenetei között olvasható a következő érdekes válasz: Ing. Jos. P. Fogadják köszönetünket kimerítő írásáért, melynek végén a zsidóság és szkség kérdéséhez a következő-

ket javasolja: Minél hangosabb az ellenük való küzdelem, annál nagyobb biztonságban érzik magukat. Ez a hibája Hitlernek is, ezért lesz hiábavaló a munkája. Egyedül helyes mód az ellenük való küzdelemben az, hogy saját fegyvereikkel verjük meg őket. Titkos szövetséget kellene alakítani a szkség mintájára, melynek feladata volna a két világepestit elpusztítani. Természetesen a szkségnek az egész világ pénzügyi hatalma rendelkezésére áll és ezt nem lenne könnyű elragadni tőlük. Mi lenne, ha ilyen titkos szövetség csirájával a C. V. (a legerősebb kath. diákszövetség) szolgálna a maga nagy kiterjedésű szervezeteivel?

A Wr. Frmr. Ztg. megjegyzi, hogy a C. V. (Cartell Verband) a németnyelvű főiskolák legerősebb katolikus diákszervezete, mely számos diákszövetséget egyesít magában. Feltételezi azonban, hogy ennek a szervezetnek okosabb feladatai is vannak, mint titkos szervezetet létesíteni olyan másik szervezet ellen, amely maga sem titkos. Különbzen az ötlet sem új. Itáliában a XIX. században többször kísérleteztek vele. A bécsi udvari levéltárban, I. Ferenc titkos aktái között is található hasonló javaslat. Szerzője nem más, mint prof. Aloys Leopold a hírhedt denúciáns és Zimmermann hannoveri udvari orvos, aki a francia forradalom idejében II. Lipótnak s később I. Ferencnek komolyan ajánlották, hogy alakítsanak titkos szövetséget a szkség ellen, mely „ellen dolgozzék a francia propagandának, a demagógiának, a vallástalanságnak, a korszak téves felvilágosodásának s minden ezekkel összefüggésben levő titkos társaságnak.” (Wr. Frmr. Ztg.)

Anglia. A nagy angol író Rudyard Kipling a lahorei (Angol India) „Remény és Állandóság” páholyban látta meg a világoasságot. Egyik legszebb költeménye a „Páholy Anyám” a műhelynek van ajánlva. Ragaszkodása jelölül kőből faragott kalalapácsot ajánlékozott páholyának, abból a kőből, mely Salamon templomának épület anyagából való.

Portugália. Mélységes megdöbbenést keltett a Portugal Nagypáholy nagymesterének, Norton de Matos tábor-

noknak börtönbevetése. Az öreg és beteg. tábornokot később a börtönből kórházba helyezték, de itt is a legszigorubb felügyelet alatt áll. Általános a jobbérzésűek elkeseredése a kormány ez eljárása miatt. (Bulletin.)

Németország. A németországi Symbol. Nagypáholy lapjának, a „Die Alten Pflichten”-nek decemberi száma felhívja az összes tagjait, hogy csatlakozzanak az Intern. Ligához és alakítsanak helyi csoportokat. A liga vezetősége tudatja, hogy ezt a felhívást nem ő inspirálta, miután a Symbol. Nagypáholy elismertetése a Liga által sértené a liga németországi csoportjának a szabályait, minthogy e csoport vezetőségének az az álláspontja, hogy mindaddig, míg a Symbol Np. szabályosságának kérdése véglegesen rendezve nincs, a Liga a Symbol. Np. tagjait nem veheti föl.

Kérdezzük: kikből áll tulajdonképen a Liga németországi csoportja, mint-hogy mind a 9 német Np. megtiltotta tagjainak a Ligában való részvételt és most a Symbol. Np. tagjai sem vehetnek részt benne? Másrészt a bayreuthi „Zur Sonne” Np. megcáfolta ama hirt, mintha visszavonta volna a tiltakozását tagjainak a Ligába belépésére vonatkozólag. Kijelenti, hogy csupán azt engedte meg, hogy mint egyének lehessenek jelen a Liga speciális (orvosi, jogi stb.) szakosztályainak ülésein, anélkül, hogy ezáltal a Ligába való belépés tilalma fel lenne függesztve.

Nehezünkre esik ez eljárás megmagyarázása, mert ha a Liga veszélyt jelent a német pp-ra, akkor habozás nélkül kellene ráválni, de ha érdekükben áll az együttműködés, mire való ellenségként bánni vele?

A profán szellem mind mélyebben ver gyökeret a német pp-ban, a Lüdendorff támadásainak hatása alatt keletkezett félelem és a konzervatív politika hatása alatt és ez eléggé szomorú!

(Bulletin)

Csehszlovákia. A pozsonyi három p. az ottani „Ján Kolar“ csehszlovák p. rendezésében közösen ünnepelte meg a János napot. Bár ezelőtt is sok csere-munkán és kölcsönösen látogatott ünnepi munkán találkoztak már a három csszl., magyar és németnyelvű pp. tagjai, ez a közös Jánosnap betetőzése volt az eddigi találkozásoknak bensőségben és egyetértésben. A kezdeményezés érdeme kétségkívül Bobek, Kolar p.-beli főmesteré, s az elért eredmény példaadó az egész ország többi keleteire. Részt vett az ünnepi munkán Fajnor, a csszl. nemzeti np. nagymestere is, aki három nyelven elmondott beszédében üdvözölte az egybegyűlt tt-eket és annak az óhajának adott kifejezést, hogy a szkség legyen a nivelláló és a népek egyetértését előmozdító talaj. Megállapította, hogy az egyes államok sajátosságai szks pp.-ikban is kifejezésre jutnak, viszont a szks pp. sajátosságai és fejlettségük foka egyben értékmérője is az illető államoknak. Munka után az ünnepi vakoláson 110 tt. ült együtt a Carlton szálló külön termében; cseh, szlovák, német és magyar tt. körülbelül egyenlő arányban. A pohárköszöntők közül kimagaslott dr. Jamnitzky volt főm. beszéde, aki kijelentette, hogy a csehszlovák tt. kötelességüknek érzik a legteljesebb együttműködés kezdeményezését s ha a három p. tagjai nyilvános helyen együtt jelennek meg, magatartásuk legyen a városnak és az országnak példaképe. (w. e.)

A Nautilus utasai. A Nautilus nevű buvárhajó, mellyel sir Herbert Wilkins éppen napjainkban igyekezett az örök jég alatt elérni az északi sarkot, 19 főnyi személyzete közül 7 szabadfőmüves. Hárman: Sloane Danchover, a

hajó parancsnoka, Rálp D. P. Stan-a főmérnöke és ennek segédje Hilmar C. Schneffer április 8-án látták meg a világosságot az Araturno p.-ban, 700 t. jelenlétében. Ugyanakkor a nm. külön engedélyével fokemeléskben is részesültek. Az ünnepélyen a Nautilus építője, H. Lake t. is jelen volt. (Wr. Fmr. Ztg.)

Svájc. A svájci „Alpina“ nagypáholy ez évi naggyűlését május 30. és 31-én tartotta. A németországi Symbolikus Nagypáholy elismertetése képezte a napirend egyik pontját.

Élénk vita után a döntést a szeptemberi Convent döntése elé utalták.

A biblia kérdése is heves vita tárgyát képezte a svájci „Alpina“-ban. A Nagypáholy nem tekinti a bibliát a keresztény hit könyvének, hanem az ezoterikus ismeretek szimbolumának. A naggyűlés úgy határozott, hogy e határozatot nem veszi be a Constitúcioba, azonban kívánja, hogy a munkák alatt a páholy oltárán nyitva álljon a biblia és ez a főnhatósága alatti összes páholyokra kötelező. (Bulletin.)

Franciaország. 1921-ben Joffre marsal St. Gervais-les-Bainsben nyaralt. Felkérésre részt vett a szomszédos Monetier Monexben felállított emlékmű felavatásán. Véletlenül értesült arról, hogy ugyanez időben ott a „Fraternité“ p. közösen az „Alobrogie“ és az „Avenir du Chablais“ pp. al ünnepi munkát tart. Ezek meghívására otthagya az összes notabilitásokat, azonnal a p. helyiségébe távozott, ahol a tt. nagy-lelkedése mellett vett részt az ünnepi munkán. Elképzelhető minő konsternációt keltett a vidéki notabilitások körében Joffre marsal e nyílt hitvallása a szkség mellett. (Bulletin)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

A „TESTVÉRISÉG” szerkesztőbizottsága szeretettel köszönti olvasótáborát az új munkakévd küszöbén. A nyári szünet után bizonyára kettőzött lelkesedéssel indul meg a szentéyekben a munka és a Testvériség abban a feladatköben, amelyet számára a temesvári Jánosünnep határozata is megjelöl, ugyancsak fokozott ambícióval igyekszik el látni a testvérpáholyok közötti összeköttetés munkáját. Hisszük és reméljük, hogy ennek a feladatnak az egyes keleteken megbízott tudósító tt. szves és buzgó támogatásával meg is fogunk tudni felelni. A nyár folyamán külföldi összeköttetéseinket, különösen az utódállamokban dolgozó jánosrendü páholyokkal, jelentősen kiépítettük és így reményünk van rá, hogy ezentul mind több elsőkézből vett tudósításban számolhatunk be a cseh-szlovákiai, jugoszláviai, ausztriai és magyarországi szks. élet eseményeiről. Ez pedig hozzásegít ahhoz, hogy a t.-i. lánc háboruval széjjelszakított szeméi újra tudorást szerezhessenek egymásról s egymás munkáját új eszmékkel, új gondolatokkal támogathassák, gazdagabbá és eredményesebbé tehessek. Mostani számunk talán változatosságban alatta marad az előzőknek, de jelentőségben annál inkább felülmulja azokat. Elsőrendü fontos érdek diktálta, hogy két nagyobb köz-

leménynek minden más kézi at rövására is teret adjunk ebben a számban. Egyik a temesvári jánosünnepi beszámoló, másik az Unió programtervezete. A küszöbönálló munkakévd eredményessége fordul meg ezeken a közleményeken. Különös öröm és megtiszteltetés számunkra, hogy a Jánosrendi Szövetség elnökeinek, S. h. nagym. t.-nek mindnyájunkat bölcsen irányító jánosnapf. szözatát mi adhatjuk közvetlenül a tt. tudomására s hiszszük, hogy ugy ebből, mint a temesvári ünnep előadásainak és hozzászólásainak lehetőség szerinti bő ismertetéséből valamennyi testvérpáholy értékes indításokat fog kapni jövőbeli tevékenysége számára. Az Unió munkaprogramja pedig már ezeknek az indításoknak figyelembevételével készült s kiinduló pontjává válhat egy termékeny ankétának, mely előtt a Testvériség készséggel nyitja meg hasábjait s ezuton is kéri a tt. hozzászólásait. A kiszorult kéziratok beküldőit pedig mindezekért szives türelemre kérjük. Minden érdemes írának a maga helyén és idejében igyekszünk fogunk megérdemelten teret juttatni. Voltaképpen kettős számot kellett volna adnunk, hogy a fontos anyag mind helyet kaphasson, erre azonban anyagi erőink még nem tesznek képessé bennünket. A Testvériség gyors és mind szélesebbkörű elterjedése azonban reményt nyújt arra, hogy ilyen a kalmakkor a jövőben mi se legyünk kénytelenek takarékoskodni a szedéssel és a papírral. Ü. .! Ü. .! Ü. .!

A KIADÓHIVATAL KÖZLÉSE

A Testvériség tudósításával megbízott tt. közölték kiadóhivatalunkkal, hogy a lap számonkénti megváltásának rendszere a példányok szétoosztásában és az érték járó minimális összeg inkasszálásában előre nem látott nehézségeket jelent számukra. Ezt ugy próbáljuk áthidalni, hogy

szeptember havától előfizetést is elfogadunk a lapra.

Előfizetési díj a naptári év még hátralevő hónapjaira 80 lej, azontul félévre 100, egész évre, tehát 10 számra 200 lej lesz. A tudósító tt. részére jelen számunkhoz

előfizetési nyomtatványokat csatolunk,

melyeken a lapra reflektáló tt. előjegyzik, hogy mennyi időre fizetnek elő a lapra és a nyomtatvány kópiája egyben nyugtául szolgál számukra a befizetett előfizetési díjról. Így tetemes átutalási költségtől is megkímélődik a kiadóhivatal, de megkímélődik az olvasó is a példányonként ismétlődő fizetési felszólításoktól.

Hirdetési nyomtatványfüzetet is mellékelünk

a jelen számhoz, hogy azok a tt., akiknek módjában áll hirdetéssel is támogatni a Testvériséget, hirdetésüket közvetlenül a tudósító tt. útján is feladhassák. A hirdetések díjszabása ugyanaz marad, mint előző számainkban s minden egyes nyomtatványon is fel lesz tüntetve.

Bognár és Szántó

**Erdélyi Kereskedelmi
Részvénytársaság**

Rum-, likör-, cognac-gyár.

*

Bor- és sörnagykereskedés.

*

Borszesznagykereskedés.

**Cluj, Cal. Reg. Ferd.
Nr. 68-70-72-77**

Kiadó

BCU Cluj / Central University Library Cluj

KIADÓ

Erdélyi Bank és Takarékpénztár rt.

CLUJ

Saját tőkék: Lei 118.000.000

Fiókok: **Arad,
Braşov,
Oradea,
Satu-Mare,
Sibiu,
Timişoara,
Târgu-Mureş.**

Kiadó

Kiadó

Szerkeszti: Az Unió páholy tagjaiból delegált szerkesztőbizottság.
A szerkesztésért Mezei Sándor dr. felel. Kiadja és nyomta Lepage
könyvkereskedés könyvnyomdája.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Cluj-Kolozsvár, Str. Baba Novac 3.